

Ανόητα γυναικεία
μυθιστορήματα

Όλες οι υποσημειώσεις στο κείμενο
είναι του μεταφραστή.

ΤΖΟΡΤΖ ΕΛΙΟΤ

Ανόητα γυναικεία μυθιστορήματα

© για την ελληνική έκδοση, 2018, Εκδόσεις ΠΟΤΑΜΟΣ
Σχεδιασμός, σελιδοποίηση: Βίβικιν Γιούρη

Εκδόσεις ΠΟΤΑΜΟΣ

Ξενοκράτους 48, 106 76 Αθήνα,

τηλ. 210 7231271, fax 210 7254629

www.potamos.com.gr, info@potamos.com.gr

ISBN 978-960-545-102-8

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπιές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΤΖΟΡΤΖ ΕΛΙΟΤ

Ανόητα γυναικεία
μυθιστορήματα

Μετάφραση:
ΣΠΥΡΟΣ ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ

 ΠΟΤΑΜΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2018

Tα ανόητα γυναικεία μυθιστορήματα είναι ένα γένος με πολλά είδη, καθένα απ' τα οποία προσδιορίζεται από την ιδιαίτερη ποιότητα της προεξάρχουσας σε αυτά, ανοησίας – τα επιπόλαια, τα ανιαρά, τα ευσεβιστικά ή τα σχολαστικά. Όμως από το μείγμα όλων των ανωτέρω –τον σύνθετο ρυθμό¹ της γυναικείας βλακείας– παράγεται

1. Composite order: αρχιτεκτονικός όρος αναγόμενος στους ύστερους ρωμαϊκούς χρόνους για να χαρακτηρίσει την ανάμειξη ιωνικού και κορινθιακού ρυθμού στην κατασκευή κιόνων.

η μεγαλύτερη κατηγορία τέτοιων μυθιστορημάτων, στην οποία θα δίναμε τον τίτλο, μυθιστορήματα «του μυαλού και του ημίψηλου». Η ηρωίδα είναι συνήθως μια πλούσια κληρονόμος, δικαιωματικά ευγενικής ενδεχομένως καταγωγής, με έναν κάποιον μοχθηρό βαρονέτο, έναν φιλόφρονα δούκα και έναν ακαταμάχητο νεότερο βλαστό μαρκησιού, ως εραστές στο προσκήνιο, έναν ιερωμένο και έναν ποιητή να στενάζουν για κείνη σε μεσαία απόσταση, και ένα πλήθος αμυδρά αποδοσμένων απροσδιόριστων θαυμαστών, στο βάθος. Τα μάτια και το πνεύμα της είναι αμφότερα εκθαμβωτικά· η μύτη και η ηθική της είναι εξίσου απαλλαγμένα από οποιαδήποτε κλίση προς την ανωμαλία· διαθέτει μια εκπληκτική φωνή *contralto* και εκπληκτική διάνοια· είναι εξαιρετικά καλοντυμένη και εξαιρετικά θρήσκα· χορεύει σαν συλφίδα και διαβάζει τη Βίβλο στο εβραϊκό και στο ελληνικό πρωτότυπο. Μπορεί βέβαια η ηρωίδα να

μην είναι πλούσια κληρονόμος — μπορεί η υψηλή καταγωγή και ο πλούτος να είναι τα μοναδικά πράγματα στα οποία υπολείπεται· ωστόσο γίνεται πάντοτε δεκτή στην υψηλή κοινωνία, αρνείται πάμπολλους μνηστήρες μέχρις ότου εξασφαλίσει θριαμβικά τον καλύτερο, ενώ στο τέλος, φέρει τα οικογενειακά ή άλλα κοσμήματα επάνω της, εν είδει ηθικού στέμματος. Οι άνδρες της υψηλής κοινωνίας, είτε δαγκώνουν τα χείλη τους ανήμποροι να αποκριθούν στις πνευματώδεις απαντήσεις της, είτε συγκινούνται μέχρι μεταμελείας από τις επιπλήξεις της, οι οποίες, σε ορισμένες περιπτώσεις, ανέρχονται στο επίπεδο της υψηλής ρητορικής. Και πράγματι, κρύβει μέσα της μια έμφυτη τάση προς τα λογύδρια και τους σχετικά μακροσκελείς λεκτικούς απολογισμούς, με τους οποίους καταπιάνεται όταν αποσύρεται στην κρεβατοκάμαρά της. Στις κοινωνικές της συζητήσεις επιδεικνύει εξαιρετική ευφράδεια, και στις ιδιωτικές, εξαιρετική

ευφυΐα. Φαίνεται ότι διαθέτει ένα διορατικό βάθος το οποίο της επιτρέπει να αντιλαμβάνεται πέρα για πέρα τις ρηχές θεωρίες των φιλοσόφων, ενώ το υπέρτερο ένστικτό της είναι ένα χρονόμετρο, στο οποίο οι άνδρες δεν έχουν παρά να προσαρμόσουν τα ρολόγια της οικίας και των χειρών τους, κι όλα θα πάνε καλά.

Οι άνδρες παίζουν στο πλάι της έναν πολύ υποδεέστερο ρόλο. Παρηγορείσαι μαθαίνοντας κάπου κάπου ότι έχουν τις δουλειές τους, πράγμα που σου υπενθυμίζει ότι η καθημερινή εργασία συνεχίζεται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο σε ολόκληρο τον κόσμο, απ' ό,τι φαίνεται όμως, ο απώτερος στόχος της ύπαρξής τους είναι να συνοδέψουν την ηρωίδα στην πορεία της στη ζωή, ως «πρωταγωνίστριας». Την αντικρίζουν στη χοροεσπερίδα και μένουν έκθαμβοι: στη φυτοκομική έκθεση και σαγηνεύονται: σε βόλτα με άλογα και μαγεύονται από τον αριστοκρατικό τρόπο με τον οποίο ιππεύει: στην εκκλησία και

συγκλονίζονται από τη τρυφερή αυστηρότητα του παραστήματός της. Είναι η ιδανική γυναίκα σε συναισθήματα, ικανότητες και εμφάνιση. Εξ ου και τις περισσότερες φορές παντρεύεται κατ' αρχάς τον λάθος άνθρωπο, κι υποφέρει τρομερά από τις πλεκτάνες και τις μηχανοραφίες του μοχθηρού βαρονέτου. Ακόμα όμως και ο θάνατος έχει μια τρυφερή θέση στην καρδιά του όταν πρόκειται για ένα τέτοιο πρότυπο, διορθώνοντας όλα της τα λάθη, την πιο κατάλληλη, πάντοτε, στιγμή. Ο μοχθηρός βαρονέτος είναι βέβαιος ότι θα σκοτωθεί σε μονομαχία, ενώ ο ανιαρός σύζυγος πεθαίνει στην κλίνη του ζητώντας ως εξαιρετική χάρη από τη γυναίκα του να παντρευτεί τον άνδρα που αγαπάει περισσότερο, έχοντας ήδη αποστείλει σημείωμα στον εραστή, ενημερώνοντάς τον για την ευτυχή των πραγμάτων διεύθετηση. Προτού όμως τα πράγματα οδηγηθούν σε αυτή την ποθητή κατάληξη, τα συναισθήματά μας δοκιμάζονται, καθώς

βλέπουμε την αριστοκρατική, γοητευτική και ταλαντούχα ηρωίδα να περνάει πολλά *mauvais moments*², έχουμε όμως την ικανοποίηση να γνωρίζουμε ότι κλαίει για τις πίκρες της σε κεντητά μαντήλια, ότι λιποθυμάει στα καλύτερα κλινοσκεπάσματα και πως όσα βάσανα κι αν υποστεί, από το να την πετάξουν απ' την άμαξά της, μέχρι να της ξυρίσουν το κεφάλι σε κάποιον πυρετό, εκείνη βγαίνει νικήτρια με την πιο λαμπερή επιδερμίδα και πιο πλούσιες μπούκλες από ποτέ.

Θα πρέπει, παρεμπιπτόντως, να σημειώσουμε, πως ανακαλύπτοντας ότι τα ανόητα γυναικεία μυθιστορήματα σπάνια μας εισάγουν κάπου έξω από τους κοσμικούς κύκλους της πολύ υψηλής κοινωνίας, απαλλαχθήκαμε από έναν σοβαρό ηθικό ενδοιασμό. Διότι εμείς θεωρούσαμε ότι

2. Άσχημες, δύσκολες στιγμές (γαλλικά).

μυθιστοριογράφοι γίνονται οι αποστερημένες γυναίκες, όπως ακριβώς γίνονται και γκουβερνάντες, καθώς δεν διαθέτουν άλλα («γυναικεία») εφόδια για να κερδίσουν το ψωμί τους. Ύπ' αυτή την προϋπόθεση, η ασταθής γλωσσική σύνταξη και τα απίθανα συμβάντα ασκούσαν μια κάποια συγκινησιακή επίδραση επάνω μας, σαν τα εντελώς περιττά μαξιλαράκια για τις καρφίτσες και τα κακοφτιαγμένα σκουφάκια ύπνου που διαθέτουν προς πώληση οι τυφλοί. Θεωρούσαμε το προϊόν τους μεγάλη πληγή, μας ήταν ωστόσο ευχάριστη η σκέψη ότι τα χρήματα χρησιμοποιούνταν για την ανακούφιση των αναγκασμένων, και πλάθαμε με τη φαντασία μας μοναχικές γυναίκες που παλεύουν για την επιβίωση ή συζύγους και κόρες που αφιερώνονται από καθαρό ηρωισμό στην παραγωγή «αντιγράφου» — για να αποπληρώσουν ενδεχομένως τα χρέη του ανδρός τους ή να αγοράσουν ακριβές λιχουδιές σ' έναν άρρωστο πατέρα.

Αυτή η συναισθηματικά φορτισμένη αντίληψη μάς εμπόδιζε να ασκήσουμε κριτική σε κάποιο γυναικείο μυθιστόρημα: τα αγγλικά της συγγραφέως μπορεί να είναι κακά, θεωρούσαμε όμως τις προθέσεις της ανεπίληπτες· μπορεί να μην διαθέτει εφευρετική φαντασία, η υπομονή της είναι όμως ανεξάντλητη. Την κενή γραφή συγχωρούσε το άδειο στομάχι και τα δάκρια καθαγίαζαν τη σαχλαμάρα. Όμως όχι! Η θεωρία μας, όπως πολλές άλλες ωραίες θεωρίες, όφειλε να δίνει προτεραιότητα στην παρατήρηση. Τα ανόητα γυναικεία μυθιστορήματα, είμαστε πλέον πεπεισμένοι, γράφονται υπό εντελώς διαφορετικές περιστάσεις. Οι αγαπητές γυναίκες συγγραφείς δεν έχουν προφανώς ποτέ τους απευθυνθεί σε εργάτη παρά μονάχα από το παράθυρο κάποιας άμαξας· αντιλαμβάνονται τους ανθρώπους της εργατικής τάξης αποκλειστικά και μόνο ως «εξαρτημένους», πιστεύουν ότι πεντακόσια τον χρόνο είναι πενταροδεκά-

ρες. Ιδρυτική τους αλήθεια είναι η Μπελ-γκράβια και τα «σαλόνια των Βαρόνων» και δεν έχουν ιδέα για το τι μπορεί να σημαίνει να ενδιαφέρεσαι για έναν άνδρα που δεν είναι τουλάχιστον μεγαλοκτηματίας, γαιοκτήμονας, αν όχι πρωθυπουργός. Είναι προφανές ότι γράφουν μέσα σε κομψά μπουντουάρ, με βιολετί μελάνη και κόκκινη ρουμπινί πένα· ότι αδιαφορούν πλήρως για τα λογιστικά των εκδοτών κι ότι δεν έχουν την παραμικρή εμπειρία φτώχειας, πέραν της διανοητικής. Είναι γεγονός ότι η επιθυμία τους να είναι όσο το δυνατόν πιο αληθοφανείς στις αναπαραστάσεις της υψηλής κοινωνίας στην οποία φαίνεται πως ανήκουν, δεν παύει να μας εντυπωσιάζει· πέραν τούτου όμως δεν προδίδουν την παραμικρή οικειότητα προς οποιαδήποτε άλλη μορφή ζωής. Αν οι όμοιοι και οι όμοιές τους είναι απίθανοι, οι λογοτέχνες τους, οι εργάτες και οι χωρικοί τους είναι αδιανόητοι· η δε διάνοιά τους μοιάζει να διακατέχεται από την

ιδιαίτερη αμεροληψία της αναπαραγωγής όλων όσων έχουν δει κι έχουν ακούσει και όλων όσων δεν έχουν δει, ούτε ακούσει, με την ίδια αναξιοπιστία.

Θα υπάρχουν, όπως υποθέτουμε, ορισμένες γυναίκες που δεν έχουν ποτέ τους δει παιδί κάτω των πέντε ετών, ωστόσο στο *Compensation*, ένα πρόσφατο μυθιστόρημα «του μυαλού και του ημίψηλου», το οποίο αυτοπροσδιορίζεται «ιστορία μιας αληθινής ζωής», έχουμε ένα παιδί τεσσεράμισι χρονών, το οποίο μιλάει με αυτόν τον οσσιανικό³ τρόπο:

3. Με τον τρόπο, δηλαδή, του Οσσιανού, το ελληνοποιημένο όνομα του θρυλικού γαελικού ποιητή και πολεμιστή του 3ου αιώνα μ.Χ. Όισιν γιου του Φιν (ή Φίνγκαλ). Ο λεγόμενος κύκλος του Ο. περιλαμβάνει μια σειρά από επικά τραγούδια, τα λεγόμενα οσσιανικά ποιήματα, τα οποία οι γαελικοί βάρδοι της Ιρλανδίας και των υψιπέδων της Σκωτίας τραγουδούσαν συνοδεία άρπας.

«“Ω! Είμαι τόσο χαρούμενη, αγαπητή γιαγιά... γνώρισα... γνώρισα ένα τόσο αξιαγάπητο άνθρωπο· είναι σαν όλα τα όμορφα πράγματα – σαν την γλυκιά ευωδιά των λουλουδιών, και τη θέα από το Μπεν Λέμοντ⁴... ή μάλλον όχι, ακόμα καλύτερα... είναι σαν αυτό που σκέφτομαι και βλέπω όταν είμαι πολύ, πολύ χαρούμενη· και μοιάζει πράγματι με την μαμά όταν τραγουδάει· και το μέτωπό του είναι σαν την αλαργινή θάλασσα”, συνέχισε δείχνοντας τη γαλάζια Μεσόγειο, “μοιάζει να ’ναι δίχως τέλος — δίχως τέλος· ή σαν τις συστάδες των αστεριών που χαίρομαι να κοιτάζω τα όμορφα ζεστά βράδια...”

4. Το Ben Lomond ή Ben Lomond είναι ένα βουνό χιλίων μέτρων που βρίσκεται στα σκωτσέζικα Χάιλαντς, πάνω από την ανατολική ακτή του Loch Lomond.

Μη δείχνεις τόσο... το μέτωπό σου είναι σαν το Loch Lomond, όταν το φυσάει ο άνεμος κι ο ήλιος έχει χαθεί μέσα στη λίμνη· απολαμβάνω περισσότερο τη λιακάδα όταν είναι ατάραχη η λίμνη... Οπότε τώρα — μου αρέσει περισσότερο από ποτέ... Είναι πιο όμορφη κι απ' το σκούρο σύννεφο που στέκεται από πάνω της, την ώρα που ο ήλιος φωτίζει έξαφνα όλα τα χρώματα των δασών και των λαμπερών μαβιών βράχων, κι αντικατοπτρίζονται όλα μαζί στα νερά της.”»

Δεν μας προκαλεί καμία εντύπωση όταν μαθαίνουμε ότι η μητέρα αυτού του βρέφους-φαινόμενο, το οποίο παρουσιάζει συμπτώματα τόσο ανησυχητικά όμοια με εκείνα της εφηβείας, τα καταπνιγόμενα στο τζιν, είναι η ίδια ένας φοίνικας. Μας διαβεβαιώνουν ξανά και ξανά ότι η συγγραφέας είχε ένα εκπληκτικό πρότυπο κατά νου, ότι επρόκειτο για μια ιδιοφυία,

με «συνείδηση της πρωτοτυπίας της»), κι ότι ήταν αντίστοιχα τυχερή να έχει έναν εραστή που ήταν επίσης ιδιοφυία και συνάμα ένας άνδρας με την πιο «πρωτότυπη σκέψη».

Ο εραστής αυτός, διαβάζουμε, αν και «εκπληκτικά όμοιος» της «σε ικανότητες και δυνατότητες» ήταν «ασύγκριτα υπέρτερός της σε πίστη και πνευματική ανάπτυξη» και βρήκε σε κείνον την «Αγάπη –που τόσο σπανίζει– για την οποία είχε διαβάσει πολλά και θαυμάσει στην ελληνική Καινή Διαθήκη: έχοντας διαβάσει, χάρη στην μεγάλη της ευκολία στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, τις Γραφές στο πρωτότυπο». Φυσικά! Τα αρχαία ελληνικά και τα εβραϊκά είναι παιχνιδάκι για μια ηρώίδα: τα σανσκριτικά δεν της είναι πιο δύσκολα από την αλφάβητα: και μιλάει με απaráμιλλη τελειότητα οποιαδήποτε γλώσσα, πέρα από τα αγγλικά. Είναι μια πολύγλωσση πολκίστρια, ένας

Κρόιτσερ⁵ με κρινολίνο. Κακόμοιροι άνδρες. Πόσο ελάχιστοι είναι αυτοί που μιλάνε έστω και τα εβραϊκά· αισθάνεστε πως είναι κάτι για το οποίο αξίζει να επαίρεστε, σαν τον Μπόλινγκμπροκ⁶, ενώ απλώς «αντιλαμβάνεστε αυτού του είδους την μάθηση και όσα έχουν γραφτεί γι' αυτήν», και ίσως και να λατρεύετε γυναίκες που δύνανται να κάνουν περιφρονητικές για το πρόσωπό σας σκέψεις σε όλες διαδοχικά τις σημιτικές γλώσσες. Τότε, όμως, καθώς κατ' επανάληψη μας επισημαίνεται, ότι η ηρωίδα διαθέτει «ένα όμορφο κεφαλάκι», και πως η διάνοιά της μάλλον ενισχύθηκε πολύ πρώιμα από τη μέριμνα για το ρούχο και τη

5. Διάσημος φιλόλογος και αρχαιολόγος του 19ου αιώνα.

6. Η Έλιοτ μάλλον αναφέρεται στον Άγγλο πολιτικό και φιλόσοφο, λόρδο Henry St John, 1st Viscount Bolingbroke (1678-1751).

συμπεριφορά, μπορούμε ενδεχομένως να συμπεράνουμε ότι κατορθώνει και μαθαίνει τις ανατολίτικες γλώσσες, για να μην αναφερθούμε στις διαλέκτους, με την ίδια αέρινη άνεση με την οποία η πεταλούδα γεύεται το νέκταρ. Εξάλλου, δεν είναι διόλου δύσκολο να αντιληφθεί κανείς το βάθος της λογιωσύνης της ηρωίδας, όταν εκείνο της συγγραφέως βγάζει μάτι.

Στο *Laura Gay*, ένα άλλο μυθιστόρημα της ίδιας σχολής, η ηρωίδα μοιάζει λιγότερο ξεσκολισμένη στα αρχαία ελληνικά και στα λατινικά, αναπληρώνοντας όμως ετούτο το έλλειμμα με μια μάλλον παιχιδιάρικη εξοικείωση με τους Λατίνους κλασικούς — με τον «αγαπημένο γέρο Βιργίλιο», «τον χαρίεντα Οράτιο, τον φιλόανθρωπο Κικέρωνα και τον πρόσχαρο Τίτο Λίβιο». Πράγματι, είναι τόσο αναμενόμενο από εκείνη να παραθέτει αποσπάσματα στα λατινικά, ώστε το κάνει στη διάρκεια ενός πικνίκ παρέα με μια

εξαιρετικά ετερόκλητη συντροφιά κυριών και κυρίων, οι οποίοι, δεν είχαν, όπως μας λένε, «καμία συνείδηση ότι το αριστοκρατικότερο φύλο ήταν ικανό να εκφράσει ζήλια για αυτό το ζήτημα. Και αν ναι, πράγματι», συνεχίζει η βιογράφος της Λώρα Γκέι, «το σοφότερο και αριστοκρατικότερο ποσοστό του συγκεκριμένου φύλου ήταν πλειοψηφία, κανένα τέτοιο συναίσθημα δεν θα υπήρχε· καθώς όμως ο κόσμος είναι γεμάτος από κυρίες Γούντχαμ και κυρίους Ρέντφορντ, απαιτούνται μεγάλες εξαιτίας τους θυσίες». Θυσίες, να υποθέσουμε, όπως την αποχή από τα λατινικά παραθέματα, εξαιρετικά περιορισμένου ενδιαφέροντος και εφαρμογής, τα οποία η σοφή και αριστοκρατική μειοψηφία του άλλου φύλου θα ήταν εξίσου πρόθυμη να αφήσει κατά μέρος, όσο και η βλακώδης και ποταπή πλειοψηφία. Είναι τόσο σπάνιο συνήθειο για τους άνδρες και τις γυναίκες με καλή ανατροφή να παραθέτουν λατινικά σε ετερόκλητες

συγκεντρώσεις· συνήθως κατορθώνουν να περιορίσουν την εξοικείωσή τους με τον «φιλόανθρωπο Κικέρωνα» εμποδίζοντάς την να ξεχειλίσει μέσα στις καθημερινές κουβέντες, ενώ ακόμη και οι αναφορές στον «πρόσχαρο Τίτο Λίβιο» δεν είναι απολύτως ασυγκράτητες. Όμως τα λατινικά του Κικέρωνα είναι ό,τι πιο ήπιο σε επίπεδο θεμάτων προς συζήτηση διαθέτει η κυρία Γκέι. Βρισκόμενη στον παλατινό λόφο με ομάδα περιηγητών υποπίπτει στο πνεύμα του ακόλουθου στρογγυλεμένου σχολίου:

«Η αλήθεια δεν μπορεί παρά να είναι αντικειμενικά αγνή, διότι ακόμη και στα θρησκευτικά πιστεύω, όπου σαφώς υπερέχει, το να γίνει υποκειμενική και να διαμεριστεί σε επιμέρους τμήματα, συνεπάγεται μοιραία πως τα καθένα από αυτά, αποκτά μια ιδιοσυγκρασιακή χροιά, μια κηλίδα δηλαδή δυνατής λίγο πολύ δεισιδαιμονίας· ενώ σε άλλα δόγματα, όπως

της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, η άγνοια, η περιέργεια, η βάση των αρχαίων ειδωλολατριών και η δύναμη της αυθεντίας επισωρεύτηκαν σταδιακά πάνω στην αγνή αλήθεια, μεταμορφώνοντάς την, εν τέλει, για την πλειοψηφία των πιστών της, σε ένα συνονθύλευμα δεισιδαιμονιών. Και πόσο ελάχιστοι δυστυχώς είναι εκείνοι των οποίων ο ζήλος, το κουράγιο και η διανοητική δύναμη επαρκούν για την ανάλυση ετούτης της επισώρευσης, και την ανακάλυψη της αμυθήτου αξίας μαργαριταρένιας πέρλας η οποία κρύβεται κάτω απ' αυτό τον σωρό από σκουπίδια!»

Έχουμε αρκετές φορές συναντήσει γυναίκες με βαθύτερη και πιο καινοτόμα σκέψη από της κυρίας Γκέι: σπανίως όμως με τόσο παράκαιρα σχοινοτενείς παρατηρήσεις. Ένας ιερωμένος λόρδος, που είναι μισοερωτευμένος μαζί της, αναστατώνεται από τις παραπάνω τολμηρές παρατηρήσεις, κι αρχίζει να υποψιάζεται ότι η

κυρία Γκεί έχει μια προδιάθεση προς την ελευθεροφροσύνη. Κάνει όμως λάθος: όταν σε μια στιγμική οδύνης εκλιπαρεί τρυφερά την άδειά της να «επαναφέρει στη μνήμη της, το ανενεργό κάτω από το βάρος της δοκιμασίας *dérôt*⁷ δύναμης και παρηγοριάς, το οποίο τείνουμε να λησμονούμε, μέχρις ότου συνθλιβούμε από τις δοκιμασίες της ζωής», μαθαίνουμε πράγματι ότι εκείνη «επιστρέφει συχνά σε αυτό το *dérôt*», όπως και στην τσαγιέρα. Υπάρχει μια ορισμένη αύρα ορθοδοξίας αναμειγμένη με την παρέλαση περιουσιών και ιππήλατων αμαξών στη *Lara Gay*, πρόκειται όμως για μια αμβλυμένη ορθοδοξία από τη μελέτη του «φιλόανθρωπου Κικέρωνα» και από μια «διανοητική έφεση προς την ανάλυση».

7. Απόθεμα (γαλλικά).